

RAN-2201002503020044
T.Y.B.A. (External) Examination March - 2026
Sanskrit (Paper-09)
Vyakran Shashtra Evam Bhashavigyan
कृति-भट्टोजीदीक्षितकृत सिद्धांतकौमुदी, संज्ञाप्रकरण, कारकप्रकरण, भाषाविज्ञान
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

सूचना : / Instructions (1) उपरोक्त दशविव विगतो उत्तरवली पर अवश्य लખवी. Fill up strictly the above details on your answer book.	Seat No.: Student's Signature
---	--

- प्र-1. टूंकमां जवाब आपो. (सात मांथी पांथ) 20**
Write answer in brief (any five)
- 1) व्याकरण शब्द समझवो.
Explain the word 'व्याकरण'.
 - 2) 'विभक्तिओ' केटवी छे? कइ कइ?
How many cases are there? Give name?
 - 3) 'विधिसूत्र' कोने कहेवामां आवे छे?
What is called 'विधिसूत्र'.
 - 4) 'कर्तृकारक संज्ञा' करनारुं सूत्र क्युं छे?
Which is the formula makes the 'कर्तृकारक' (active) none संज्ञा.
 - 5) 'सवर्ण' संज्ञानो परिचय आपो.
Introduce the noun (Savarna)?
 - 6) 'भाषा'नी व्याख्या आपो. (लाक्षणिकताने आधारे)
Give the definition of Language. (Based on the characteristics)
 - 7) 'ध्वनि' विज्ञान अेटवे शुं?
What is Phonology.
- प्र-2. अ) सूत्र समझवो. (2 मांथी 1) 04**
Explain the Sutra. (any one)
- 1) कर्मणि द्वितीय। पा. सू. २-३-२.
 - 2) साधकतमं करणम् पा.सू. १-४-४२
- ब) सूत्र समझवो (2 मांथी 1) 04**
Explain the Sutra (any one)
- 1) वारणार्थानाम् ईप्सितः ॥ पा.सू. १-४-२७.
 - 2) षष्ठी च अनादरे ॥ पा.सू. २-३-२८.

- ક) વાક્યોનું વિવરણ કરો. (4 માંથી 2) 06
Explain the following sentence. (any two)
 1) અનિયતલિङ्ङા: તુ 'લિङ્ગમાત્રાધિક્ય' સ્ય-તટ: તટી તટમ્ ॥
 2) ઈપ્સિતતમવદ્ અનીપ્સિતમ્ અપિ કારકં કર્મસંજ્ઞં સ્યાત્ ।
 3) અપવર્ગ: ફલપ્રાપ્તિ:, તસ્યાં દ્યોત્યાયાં કાલાધ્વનો: અત્યન્તસંયોગે તૃતીયા સ્યાત્ ।
 4) “ઉપપદવિભક્તે: કારકવિભક્તિ: બલીયસી” । નમસ્કરોતિ દેવાને ॥
- ડ) વાક્યોનું વિવરણ કરો. (4 માંથી 2) 06
Explain the following sentence (any two).
 1) જનિકર્તુ: પ્રકૃતિ:। પા. સૂ. ૧-૪-૩૦
 2) કારક-પ્રાતિપદિકાર્થવ્યતિરિક્ત: સ્વ-સ્વામિભાવાદિ સમ્બન્ધ: શેષ:, તત્ર: ષષ્ઠી સ્યાત્ ॥
 3) આશી: અર્થસ્ય નાથતે: શેષે કર્મણિ ષષ્ઠી સ્યાત્ । સર્પિષ: નાથનમ્ ॥
 4) આખ્યાં યોગે સપ્તમી સ્યાદ્ અર્ચાયામ્, ન તુ પ્રતે: પ્રયોગે।
- પ્ર-૩. ‘તૃતીયા વિભક્તિ’ના ઉપયોગ સોદાહરણ સમજાવો. 20
 Explain with illustration, the usage of the Possession case ‘તૃતીયાવિભક્તિ’.
અથવા/OR
 ‘ષષ્ઠી વિભક્તિ’ ના ઉપયોગ સોદાહરણ સહિત સમજાવો.
 Explain with illustration the usage of the Possession case (ષષ્ઠી વિભક્તિ).
- પ્ર-૪. ભાષા વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપી ભાષા વિજ્ઞાનની અભ્યાસ પદ્ધતિઓ સવિસ્તાર સમજાવો. 20
 'Give the definition of linguistic, explain in detail the study method of linguistics.
અથવા/OR
 ભારોપીય ભાષા કુળ સવિસ્તાર સમજાવો -
 Explain the 'Indo-European language family' in Detail.
- પ્ર-૫. ટૂંકનોંધ લખો. (4 માંથી 2) 20
Write short Notes. (Any two)
 1. ભટ્ટોજી દિક્ષિતનો પરિચય
 1. Introduction to Bhattoji Dixshit
 2. ચતુર્થી વિભક્તિના હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.
 2. Clarify the purposes of ‘ચતુર્થી વિભક્તિ’।
 3. માહેશ્વરાણિ સૂત્રાણિ
 4. ‘શતમ્ વર્ગે’ડની ભાષાઓ.
 4. The language of શતમ્ group.